

Tillsynsbesöket vid Högskolan Kristianstad 2014

Tillsynsbesöket vid Högskolan Kristianstad 2014
Rapportnummer 2015:12
Utgiven av Universitetskanslersämbetet 2015
Juridiska avdelningen, Marie Stern Wärn

Universitetskanslersämbetet, Box 7703, 103 95 Stockholm
Tfn: 08-563 085 00. Fax: 08-563 085 00
E-post: [registrator\(at\)uka.se](mailto:registrator@uka.se), www.uka.se

Innehåll

Förord	4
Sammanfattning	5
Handläggningstider för examensbevis	5
Universitetskanslersämbetets frågor	6
Högskolans svar	6
Universitetskanslersämbetets bedömning	6
Handläggning av ärenden om tillgodoräknande	9
Universitetskanslersämbetets frågor	9
Högskolans svar	9
Universitetskanslersämbetets bedömning	10
Handläggningen av studieuppehållsärenden	13
Universitetskanslersämbetets frågor	13
Högskolans svar	13
Universitetskanslersämbetets bedömning	14
Kontakter med högskolan	17
Universitetskanslersämbetets frågor	17
Högskolans svar	17
Universitetskanslersämbetets bedömning	18
Studentrepresentation och samråd med studentrepresentanter	20
Universitetskanslersämbetets frågor	20
Högskolans svar	20
Synpunkter från studentkåren	21
Universitetskanslersämbetets bedömning	21
Kursvärderingar	24
Universitetskanslersämbetets fråga	24
Högskolans svar	24
Synpunkter från studentkåren	25
Universitetskanslersämbetets bedömning	25
Genomförande	27

Förord

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har enligt sin instruktion tillsyn över universitet och högskolor. Som ett led i denna uppgift genomför ämbetet tillsynsbesök vid lärosätena. Huvudsyftet med besöken är att på plats granska hur lärosätena följer de bestämmelser som gäller för deras verksamhet. Granskningen sker bl.a. genom att medarbetare på juridiska avdelningen tar stickprov på olika handlingar.

Studenternas rättssäkerhet är ett prioriterat område för ämbetets tillsyn. Den huvudsakliga granskningen vid tillsynsbesöken gäller därför frågor på detta område. I samband med tillsynsbesöken måste lärosätena gå igenom sina regler, riktlinjer och rutiner. Det är ämbetets förhoppning att detta, tillsammans med de påpekanden som ämbetet gör med anledning av granskningen, leder till ökad rättssäkerhet för studenterna.

UKÄ genomförde ett tillsynsbesök vid Högskolan Kristianstad den 18 november 2014. Universitetskanslern har fastställt denna rapport över besöket. Rapporten är indelad i avsnitt utifrån de frågor som ämbetet har granskat. I rapportens avslutande avsnitt finns en beskrivning av hur besöket har genomförts.

UKÄ:s rapporter från tillsynsbesöken publiceras på myndighetens webbplats, www.uka.se.

Sammanfattning

UKÄ bedömer att Högskolan Kristianstad uppfyller förvaltningslagens krav på snabb handläggning av ärenden om utfärdande av examensbevis. Högskolan fattar dock inte alltid ett formellt avslagsbeslut i de fall examensbevis inte kan utfärdas.

UKÄ:s granskning av ärenden om tillgodoräknande visar att det i några ärenden saknas ansökan och i ett ärende saknas beslutet. Flertalet ansökningar saknar notering om ankomstdag och i några fall har handläggningstiden varit för lång. Av besluten framgår heller inte vem som har varit föredragande i ärendet. Den överklagandehänvisning som lämnas innehåller samma fel som noterades vid tillsynsbesöket 2003. Högskolan ska därför senast den 31 augusti 2015 komma in med en korrekt överklagandehänvisning till UKÄ.

UKÄ:s granskning av ärenden om studieuppehåll visar att det i ett ärende saknas ansökan. Alla ärenden har diarieförts, men i två fall har ärendet registrerats i diariet först efter att beslutet har fattats. Flertalet ansökningar saknar notering om ankomstdag. Dessutom framgår det inte i flertalet fall vem som har varit föredragande i ärendet. Högskolan bör vidare uppdatera sin information om studieuppehåll med de nu gällande föreskrifterna. Den överklagandehänvisning som lämnats innehåller fel. Högskolan ska därför senast den 31 augusti 2015 komma in med en korrekt överklagandehänvisning till UKÄ.

UKÄ anser att Högskolan Kristianstad uppfyller de krav på öppettider m.m. som följer av förvaltningslagen.

UKÄ ser positivt på att högskolan har dokumenterat i vilka organ det ska ingå studentrepresentanter. UKÄ förutsätter dock att högskolan vidtar åtgärder för att säkerställa att de studentrepresentanter som utsetts av studentkåren ingår i programråden. Högskolan bör vidare ta fram riktlinjer till stöd för enskilda beslutsfattare vad gäller samrådsskyldigheten med studentrepresentant i sådana fall där beslut ska fattas eller beredning ska genomföras av en enda person. Högskolan bör vidare ta ställning till om ledningsgruppen är en sådan grupp som det bör ingå studentrepresentanter i.

UKÄ ser positivt på högskolans arbete med kursvärderingar, bl.a. fanns det sammanställningar av kursvärderingarna för samtliga granskade kurser. Högskolan behöver dock vidta åtgärder för att information om senaste gjorda kursvärderingar och eventuella åtgärder med anledning av den ska ges till studenterna i samband med kursstart, i enlighet med högskolans riktlinjer.

Handläggningstider för examensbevis

UKÄ bedömer att Högskolan Kristianstad uppfyller förvaltningslagens krav på snabb handläggning av ärenden om utfärdande av examensbevis. Högskolan fattar dock inte alltid ett formellt avslagsbeslut i de fall examensbevis inte kan utfärdas.

Universitetskanslersämbetets frågor

UKÄ har ställt följande frågor till Högskolan Kristianstad om handläggningstiderna för utfärdande av examensbevis.

- Hur organiserar högskolan hanteringen av ansökningar om examensbevis? Har högskolan några riktlinjer eller rutiner för hanteringen?
- Redovisa högskolans handläggningstider (medianen) för utfärdande av examensbevis från och med den 1 juli 2013 till och med den 30 juni 2014. Beräkna tiden från det att ansökningarna kommit in till högskolan till dess att besluten att utfärda examensbevisen fattats.

För att kunna ta stickprov på handläggningstiden för ärendena om examensbevis har UKÄ även bitt högskolan att bifoga en lista över samtliga avgjorda ärenden om examensbevis för nämnda tidsperiod.

Högskolans svar

Högskolan Kristianstad har svarat bl.a. att hanteringen av ansökningar om examensbevis sköts av avdelningen för studentervice.

Högskolan har uppgett att mediantiden för examensärenden under den granskade perioden är åtta dagar.

Högskolan har bifogat en lista över examensbevis utfärdade från och med den 1 juli 2013 till och med den 30 juni 2014, samt Rutinbeskrivning för utfärdande av examensbevis och Diploma Supplement.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Bestämmelser m.m.

En student som uppfyller fordringarna för en examen ska på begäran få examensbevis av högskolan. Det anges i 6 kap. 9 § högskoleförordningen (1993:100).

Om beslutet går parten emot och kan överklagas, ska parten underrättas om hur beslutet kan överklagas. Ett beslut kan överklagas skriftligen. I skrivelsen ska klaganden ange vilket beslut som överklagas och den ändring av beslutet som begärs. Skrivelsen ges in

till den myndighet som har meddelat beslutet. Den ska ha kommit in dit inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Detta framgår av 21 och 23 §§ förvaltningslagen.

Varje ärende där någon enskild är part ska handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Det framgår av 7 § förvaltningslagen (1986:223).

Av 21 § myndighetsförordningen (2007:515) framgår att det för varje beslut i ett ärende ska upprättas en handling som visar

1. dagen för beslutet
2. beslutets innehåll
3. vem som har fattat beslutet
4. vem som har varit föredragande
5. vem som har varit med vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.

Justitieombudsmannen (JO) har i flera beslut uttalat sig om handläggningstiden för examensbevis. I ett ärende hade handläggningen av två studenters ansökningar om examensbevis tagit fyra och en halv månad respektive två och en halv månad. JO fann att handläggningstiderna, mot bakgrund av det allmänna skyndsamhetskravet i 7 § förvaltningslagen, inte var godtagbara (se JO:s beslut 2004-12-06, dnr 314-2004 och 673-2004).

Granskningen

Högskolan har uppgett att mediantiden för handläggningen av ett examensärende från och med den 1 juli 2013 till och med den 30 juni 2014 var åtta dagar.

Inför tillsynsbesöket begärde UKÄ ut 60 slumpmässigt utvalda ärenden om examensbevis för samma tidsperiod. Urvalet gjordes utifrån den lista som högskolan bifogat sitt svar.

Vid granskningen framkom att i ett ärende hade studenten återkallat sin ansökan om examensbevis. I två hade studenterna fått avslag på sina ansökningar och något examensbevis hade således inte utfärdats. Något formellt avslagsbeslut har dock inte fattats i dessa ärenden. Enligt uppgift från högskolan har man haft kontakt med studenterna och informerat om att examensbevis inte kunde utfärdas. Om det inte finns sakliga förutsättningar att utfärda begärt examensbevis, bör högskolan fatta beslut om att avslå ansökan samt lämna en överklagandehänvisning¹. På så sätt ges den sökande en möjlighet att ta tillvara sin rätt i ärendet. Att det finns ett skriftligt beslut är en förutsättning för att studenten ska kunna överklaga ett beslut om avslag. I 21 § myndighetsförordningen anges vad ett skriftligt beslut ska innehålla. Högskolan har efter besöket uppgett att den kommer att ändra sina rutiner och fatta skriftliga avslagsbeslut.

Handläggningstiden beräknades från datumet då ansökan kom in till högskolan till datumet för utfärdande av examensbeviset.

---

¹ Jfr t.ex. Hellners & Malmqvist, Förvaltningslagen med kommentarer, 3 uppl. 2010, s. 81–85 och s. 234, SOU 2010:29 s. 483 samt UKÄ:s tillsynsbeslut 2013-06-25, reg.nr 32-180-13.

I de 57 ärenden där examensbevis hade utfärdats varierade handläggningstiden mellan att examensbeviset utfärdades samma dag som ansökan inkommit och i ett ärende 73 dagar. I detta ärende hade ansökan lagts på bevakning i väntan på att ett betyg skulle rapporteras. Detta ärende var det enda av de granskade ärendena där handläggningstiden översteg två månader. I mer än hälften av ärendena var handläggningstiden högst sju dagar. UKÄ bedömer att Högskolan Kristianstad uppfyller förvaltningslagens krav på snabb handläggning.

Handläggning av ärenden om tillgodoräknande

UKÄ:s granskning av ärenden om tillgodoräknande visar att det i några ärenden saknas ansökan och i ett ärende saknas beslutet. Flertalet ansökningar saknar notering om ankomstdag och i några fall har handläggningstiden varit för lång. Av besluten framgår heller inte vem som har varit föredragande i ärendet. Den överklagandehänvisning som lämnas innehåller samma fel som noterades vid tillsynsbesöket 2003. Högskolan ska därför senast den 31 augusti 2015 komma in med en korrekt överklagandehänvisning till UKÄ.

Universitetskanslersämbetets frågor

UKÄ har ställt följande frågor till Högskolan Kristianstad om hanteringen av ärenden om tillgodoräknande av utbildning och yrkesverksamhet.

- Hur hanteras ansökningar om tillgodoräknande vid högskolan? Redovisa vad som gäller för tillgodoräkningen av delkurs, hel kurs och som del av en examen. Har högskolan några riktlinjer för hanteringen?
- Fattar högskolan alltid skriftliga beslut i ärendena om tillgodoräknande? Används ansökningsblanketter? Vänligen bifoga två exempel på beslut om tillgodoräknande (ett bifallsbeslut och ett avslagsbeslut) samt eventuell ansökningsblankett som används vid högskolan.

UKÄ har, för att kunna ta stickprov på hanteringen av tillgodoräkningen, även bett högskolan att bifoga en lista över samtliga inkomna ansökningar om tillgodoräkningen från och med den 1 juli 2013 till och med den 30 juni 2014 och att ange var vid högskolan handlingarna i ärendena förvaras fysiskt.

Högskolans svar

Högskolan Kristianstad har svarat bl.a. följande. När en ansökan kommer in diarieför den. Aktuell sektion handlägger ärendet och fattar beslut. Om ansökan är ofullständig kontaktar studieadministratören studenten för att informera om att komplettering behövs. Studie- och karriärvägledaren går igenom ansökan och förbereder ärendet inför föredragningen för programområdesansvarig, som är beslutsfattare. Programområdesansvarig rådgör med kursansvarig, ämneskunnig eller examinator, och fattar därefter beslut. Skriftligt beslut fattas alltid. Handlingarna lämnas därefter till studieadministratören som lägger in godkänt tillgodoräknande i Ladok. Vid avslag skickar studieadministratören beslutet om avslag samt överklagandehänvisning till studenten. Ärendet avslutas i diariesystemet och pappersakten skickas till huvudregistratorn för arkivering.

Den 1 maj 2014 inledde högskolan projektet Högskolegemensamma studieadministrativa rutiner, som arbetar med högskoleövergripande riktlinjer och rutiner för bl.a. tillgodoräknande. Nya riktlinjer beräknas antas under första delen av vårterminen 2015.

Högskolan har bifogat en lista över samtliga inkomna ansökningar om tillgodoräknanden utfärdade från och med den 1 juli 2013 till och med den 30 juni 2014, *Policy gällande hantering av ärenden avseende reell kompetens för behörighet för högskolestudier och tillgodoräkning av högskolepoäng* (dnr 2012-114-70), samt *Föreskrifter för tillgodoräknande* (dnr 1001/319-04).

Universitetskanslersämbetets bedömning

Bestämmelser

En student som vid en högskola i Sverige har gått igenom en högskoleutbildning med godkänt resultat har rätt att tillgodoräkna sig detta för högskoleutbildning vid en annan högskola. Detta gäller dock inte om det finns en väsentlig skillnad mellan utbildningarna. Studenten har också rätt att tillgodoräkna sig annan utbildning om de kunskaper och färdigheter som studenten åberopar är av en sådan beskaffenhet och har en sådan omfattning att de i huvudsak svarar mot den utbildning för vilken de är avsedda att tillgodoräknas. En student får även tillgodoräknas motsvarande kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkesverksamhet. Detta framgår av 6 kap. 6–7 §§ högskoleförordningen.

Varje ärende där någon enskild är part ska handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Detta framgår av 7 § förvaltningslagen.

Ett beslut varigenom en myndighet avgör ett ärende ska, enligt 20 § förvaltningslagen, innehålla de skäl som har bestämt utgången, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. Skälen får dock utelämnas helt eller delvis om

1. beslutet inte går någon part emot eller om det av någon annan anledning är uppenbart obehövt att upplysa om skälen
2. beslutet rör tjänstetillsättning, antagning för frivillig utbildning, betygssättning, tilldelning av forskningsbidrag eller något jämförbart
3. det är nödvändigt med hänsyn till rikets säkerhet, skyddet för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden eller något jämförbart förhållande,
4. ärendet är så brådskande att det inte finns tid att utforma skälen, eller
5. ärendet gäller meddelande av föreskrifter som avses i 8 kap. regeringsformen och det inte är fråga om prövning i högre instans efter överklagande.

Har skälen utelämnats, bör myndigheten på begäran av den som är part om möjligt upplysa henne eller honom om dem i efterhand.

Om beslutet går parten emot och kan överklagas, ska parten underrättas om hur beslutet kan överklagas. Ett beslut kan överklagas skriftligen. I skrivelsen ska klaganden ange vilket beslut som överklagas och den ändring av beslutet som begärs. Skrivelsen ges in till den myndighet som har meddelat beslutet. Den ska ha kommit in till myndigheten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Detta framgår av 21 och 23 §§ förvaltningslagen.

Ärendena hos en myndighet ska avgöras efter föredragning. I arbetsordningen eller i särskilda beslut får myndigheten dock bestämma att ärenden som avgörs av någon annan

person än myndighetens chef inte behöver föredras. Myndighetschefen får utan föredragning fatta beslut som inte kan skjutas upp till dess att ärendet har hunnit föredras. Detta anges i 20 § myndighetsförordningen.

Av 21 § samma förordning framgår att det för varje beslut i ett ärende ska upprättas en handling som visar

1. dagen för beslutet
2. beslutets innehåll
3. vem som har fattat beslutet
4. vem som har varit föredragande
5. vem som har varit med vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.

Granskningen

Inför tillsynsbesöket begärde UKÄ ut 30 slumpmässigt utvalda ärenden om tillgodoräknande från och med den 1 juli 2013 till och med den 30 juni 2014. Urvalet gjordes utifrån den lista som högskolan bifogat sitt svar.

Författningskrav på beslut

I 26 av de granskade ärendena har ansökan om tillgodoräknande gjorts på en blankett. I fyra ärenden saknas ansökan och det är en brist. För det fall studenten muntligen ansöker om tillgodoräknande bör högskolan dokumentera bl.a. vad den sökande har begärt.

I några ärenden är beslutet tecknat direkt på ansökningsblanketten och i andra finns ett separat beslut. I ett ärende saknas beslutet. Även om det inte finns något krav på att en myndighets beslut ska vara skriftliga så utgår förvaltningslagen från att myndigheter dokumenterar sina beslut. Att det finns ett skriftligt beslut är t.ex. en förutsättning för att beslutet ska gå att överklaga. Se vidare vad som anförts ovan under Examensbevis. UKÄ utgår från att högskolan ser över rutinerna för beslutsfattande.

I samtliga ärenden där beslut finns framgår vem som har fattat beslutet. Däremot har samtliga beslut fattats utan att det framgår vem som har varit föredragande. Enligt 20 § myndighetsförordningen ska ärenden hos en myndighet avgöras efter föredragning, men det finns samtidigt möjlighet att göra undantag från detta krav genom arbetsordningen eller särskilt beslut. Högskolan Kristianstad uppgav vid tillsynsbesöket att man har föredragande, men att detta inte framgår av besluten. Blanketterna kommer därför att ses över. UKÄ utgår från att det fortsättningsvis framgår av besluten vem som har varit föredragande.

Överklagandehänvisning

I två av de granskade ärendena hade studenterna fått avslag på sina ansökningar. I ett av ärendena saknas överklagandehänvisning helt och i det andra har en felaktig överklagandehänvisning lämnats. I överklagandehänvisningen anges att skrivelsen ska ha inkommit till högskolan senast tre veckor från den dag då beslutet **tillkännagavs**. Detta är inte korrekt då överklagandet enligt 23 § förvaltningslagen ska ha inkommit till beslutsmyndigheten inom tre veckor från den dag då studenten **fick del av beslutet**. Vid

det tillsynsbesök som Högscoleverket genomförde 2003 noterades att Högskolan Kristianstad använde formuleringen "tillkännagavs" i överklagandehänvisningen i ärenden om tillgodoräknande. Verket påtalade detta vid besöket. Vid uppföljningen av tillsynsbesöket 2006 uppgav högskolan att överklagandehänvisningen hade rättats². UKÄ kan konstatera att högskolan trots detta åter ger en felaktig överklagandehänvisning. Högskolan Kristianstad ska därför senast den 31 augusti 2015 inkomma med korrekta överklagandehänvisningar till UKÄ.

Handläggningstider

Av Högskolan Kristianstads *Föreskrifter för tillgodoräknande* framgår att en ansökan om tillgodoräknande ska behandlas så snart som möjligt och att beslut normalt ska fattas inom två månader från det att fullständig ansökan inkommit.

UKÄ noterar inledningsvis att det aktuella dokumentet benämns föreskrifter. För att en myndighet ska ha rätt att utfärda föreskrifter krävs ett uttryckligt bemyndigande från regeringen. UKÄ konstaterar att Högskolan Kristianstad inte har något sådant bemyndigande. Ämbetet utgår från att detta ses över i det pågående arbetet med nya riktlinjer och rutiner, och att dokumenten benämns korrekt.

Av de granskade ärendena har elva ankomststämpel eller en anteckning från högskolan om ankomstdag. UKÄ anser att det är lämpligt att på alla ansökningar ange när de kommit in (jfr JO:s beslut 2004-03-09, dnr 4675-2003). Beräkningen av handläggningstiden underlättas också genom en sådan notering. Om handlingen kommit in elektroniskt framgår uppgiften i regel ändå. Högskolan bör följaktligen se över sina rutiner i denna del.

För de ärenden där ansökan saknar ankomststämpel eller en anteckning från högskolan om ankomstdag (19 ärenden) har handläggningstiden för vissa ärenden kunnat beräknas utifrån studentens datering av ansökan och högskolans beslutsdatum. Detta gäller 12 ärenden. För tio ärenden kan handläggningstiden inte beräknas eftersom det saknas datering av ansökan, ansökan eller beslut saknas, eller beslutet är daterat innan ansökan. En granskning av handläggningstiden visar att beslut i hälften av de ärenden där handläggningstiden kan beräknas har fattats inom tre veckor. I fyra ärenden har handläggningstiden varit 8 månader, fyra månader, tre och en halv månad respektive sju månader. UKÄ konstaterar, utifrån förutsättningarna för granskningen, att högskolan i de granskade ärendena som regel fattat beslut inom godtagbar tid, men att handläggningstiden i vissa ärenden är för lång. Högskolan bör således se över handläggningstiden för ansökningar om tillgodoräknande.

---

² Se Promemoria från tillsynsbesöket vid Högskolan Kristianstad (beslut 2004-05-03, reg.nr 31-974-03) och beslut 2006-09-12, reg.nr 31-4863-04).

Handläggningen av studieuppehållsärenden

UKÄ:s granskning av ärenden om studieuppehåll visar att det i ett ärende saknas ansökan. Alla ärenden har diarieförts, men i två fall har ärendet registrerats i diariet först efter att beslutet har fattats. Flertalet ansökningar saknar notering om ankomstdag. Dessutom framgår det inte i flertalet fall vem som har varit föredragande i ärendet. Högskolan bör vidare uppdatera sin information om studieuppehåll med de nu gällande föreskrifterna. Den överklagandehänvisning som lämnats innehåller fel. Högskolan ska därför senast den 31 augusti 2015 komma in med en korrekt överklagandehänvisning till UKÄ.

Universitetskanslersämbetets frågor

UKÄ har ställt följande frågor till och begärt in följande information från Högskolan Kristianstad.

- Redogör översiktligt för hur ärenden om studieuppehåll hanteras vid högskolan. Diarieför ärendena? Ange också var handlingarna i ärendena, inklusive eventuella överklaganden, förvaras fysiskt.
- Har högskolan avslagit någon ansökan om studieuppehåll de senaste tre åren? Lämnades i så fall en överklagandehänvisning?

För att ta stickprov på ärenden har UKÄ även bitt högskolan att bifoga en lista över samtliga inkomna ansökningar om studieuppehåll från och med den 1 juli 2011 till och med den 30 juni 2014 och en lista över samtliga inkomna överklaganden i studieuppehållsärenden under samma period. Ämbetet har även bitt högskolan att inkomma med ansökningsblankett och beslutsblankett som används i studieuppehållsärenden samt den överklagandehänvisning som lämnas vid beslut om avslag.

Högskolans svar

Högskolan Kristianstad har besvarat UKÄ:s frågor. Dessutom redogjorde vid tillsynsbesöket företrädare för respektive sektion för hur ärenden om studieuppehåll hanteras. Högskolan har även bifogat blanketten *Ansökan om studieuppehåll* och den överklagandehänvisning som bifogas besluten. Högskolan bifogade även dokumentet *Regler och anvisningar för studieuppehåll* (dnr 1394/311-09). Högskolan gav också in begärda listor och exempel på ansökningar om studieuppehåll som avslagits under perioden 1 juli 2011 till och med den 30 juni 2014.

Högskolan har i sitt svar anfört bl.a. följande. Ärenden avseende studieuppehåll handläggs på den sektion där utbildningen genomförs. Studieuppehållet söks på särskild blankett och lämnas till den sektion som berörs av studieuppehållet. Ansökan ankomststämplas och diarieförs. Beslut om studieuppehåll fattas på respektive sektion efter delegation från sektionschefen. Beslutet ska innehålla dagen för beslutet, beslutets innehåll, vem som fattat beslutet, vem som varit föredragande och om någon varit med i den slutliga handläggningen av ärendet utan att delta i avgörandet. Avslag lämnas med

motivering och överklagandehänvisning. Beslutet upprättas i ett exemplar som skickas till den sökande medan en kopia behålls av högskolan. Ansökan i original och kopia på beslut lämnas till registrator. Högskolan har avslagit ansökningar om studieuppehåll de senaste tre åren. I dessa fall lämnades en överklagandehänvisning. Inga överklagade beslut om studieuppehåll finns.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Bestämmelser

Om det finns särskilda skäl, får en högskola i enskilda fall besluta att den som är antagen till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå vid högskolan

1. får anstånd med att påbörja studierna, eller
2. får fortsätta sina studier efter studieuppehåll.

Det som anges i första stycket gäller också en studerande som avses i 6 kap. 11 c §, om den del av utbildningen som högskolan ska anordna ges på grundnivå eller avancerad nivå. Universitets- och högskolerådet får meddela närmare föreskrifter om anstånd och om studieuppehåll. Detta framgår av 7 kap. 33 § högskoleförordningen.

I Universitets- och högskolerådets föreskrifter om anstånd med studier för antagna samt studieuppehåll (UHRFS 2013:3) regleras studieuppehåll närmare.

Med studieuppehåll avses ett uppehåll i studierna som anmälts till högskolan av studenten (3 §).

Särskilda skäl för att få fortsätta studierna efter studieuppehåll kan vara sociala, medicinska eller andra särskilda omständigheter som t.ex. vård av barn, värnplikts- eller civilpliktstjänstgöring eller studentfackliga uppdrag. Särskilda skäl kan också vara tidsbegränsad provanställning enligt 12 § lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar eller tjänstgöring i Försvarsmakten för den som är anställd som tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldat eller sjöman enligt denna lag (4 §).

Högskolans beslut om att en student får fortsätta sina studier efter studieuppehåll ska avse en bestämd tidsperiod. Ett beslut om att en student får fortsätta sina studier efter studieuppehåll får förenas med villkor om anmälan inför den tidpunkt då studierna ska fortsätta (5 §).

Av 12 kap. 2 § 7 högskoleförordningen framgår att ett beslut om avslag på ansökan om studieuppehåll får överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.

Om beslutet går parten emot och kan överklagas, ska parten underrättas om hur beslutet kan överklagas. Ett beslut kan överklagas skriftligen. I skrivelsen ska klaganden ange vilket beslut som överklagas och den ändring av beslutet som begärs. Skrivelsen ges in till den myndighet som har meddelat beslutet. Den ska ha kommit in dit inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Detta framgår av 21 och 23 §§ förvaltningslagen.

Ärendena vid en myndighet ska avgöras efter föredragning. I arbetsordningen eller i särskilda beslut får myndigheten bestämma att ärenden som avgörs av någon annan än myndighetens chef inte behöver föredras.

För varje beslut i ett ärende ska det upprättas en handling som visar

1. dagen för beslutet,
  2. beslutets innehåll,
  3. vem som har fattat beslutet,
  4. vem som har varit föredragande, och
  5. vem som har varit med vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.
- Detta framgår av 20–21 §§ myndighetsförordningen.

Granskningen

Vid tillsynsbesöket granskade UKÄ 30 slumpmässigt utvalda ärenden om studieuppehåll från och med den 1 juli 2011 till och med den 30 juni 2014. Urvalet gjordes från den lista som högskolan bifogat sitt svar.

UKÄ har tagit del av blanketten *Ansökan om studieuppehåll*. I blanketten hänvisas till dokumentet *Regler och anvisningar för studieuppehåll* som högskolan också har bifogat sitt svar. Ämbetet vill i detta sammanhang påminna om att högskolan inte har bemyndigande att besluta om föreskrifter och att den därmed inte har rätt att besluta om egna bindande regler kring studieuppehåll. Högskolan ska istället tillämpa de föreskrifter som Universitets- och högskolerådet (UHR) har beslutat om. I det aktuella dokumentet har högskolan hänvisat till de äldre föreskrifter som Högskoleverket hade utfärdat. Dessa ersattes 2013 av UHR:s föreskrifter, varför Högskolan Kristianstad bör uppdatera dokumentet.

På blanketten *Ansökan om studieuppehåll* ges en överklagandehänvisning. I denna anges att överklagandet ska ha inkommit till högskolan senast tre veckor från den dag beslutet **tillkännagavs** för att Överklagandenämnden för högskolan ska pröva överklagandet. Detta är samma fel som i överklagandehänvisningen i ärenden om tillgodoräknande, se vad som anförts ovan under Hanteringen av ärenden om tillgodoräknande. Högskolan ska även vad gäller denna överklagandehänvisning senast den 31 augusti 2015 inkomma till UKÄ med korrekt överklagandehänvisning.

I ett ärende saknas ansökan, vilket är en brist. För det fall studenten muntligen ansöker om studieuppehåll bör högskolan dokumentera bl.a. vad den sökande har begärt. Alla granskade ärenden har diariet förts och diarienumret har angetts på ärendet. Granskningen visar dock att i två fall har ärendet registrerats i diariet först efter att beslutet har fattats. UKÄ vill därför påminna om att även om bestämmelsen om att allmänna handlingar ska registreras utan dröjsmål inte anger någon bestämd tidsgräns, så ligger det i sakens natur att registreringen ska ske så snart det är praktiskt möjligt. Bristande registrering eller en alltför lång tidsfördröjning med att registrera allmänna handlingar försvårar allmänhetens möjligheter att kontrollera vilka ärenden och handlingar som förekommer hos en myndighet.

I flertalet av de granskade ärendena, 17 av 30, saknas ankomststämpel eller annan notering om ankomstdag. Att ansökningshandlingar saknar uppgift om ankomstdatum försvårar för högskolan att uppfylla kravet som ställs i offentlighets- och sekretesslagen på att det av registret ska framgå datum då handlingen kom in eller upprättades. Det är således lämpligt att sätta en ankomststämpel på alla inkommande allmänna handlingar (jfr JO:s beslut 2004-03-09, dnr 4675-2003). Beträffande handlingar som kommer in elektroniskt framgår datumet ändå.

I 25 av de 30 ärendena saknas uppgift om vem som varit föredragande. Ämbetet vill i detta sammanhang påpeka att om beslut ska fattas utan föredragning, måste Högskolan Kristianstad besluta särskilt om detta i enlighet med reglerna i 20 § myndighetsförordningen. Företrädare för högskolan uppgav vid besöket att något sådant beslut inte har fattats och att besluten har haft en föredragande, men att detta inte framgått av besluten. Ämbetet förutsätter att denna brist åtgärdas eller att namnet på den föredragande anges i besluten.

Kontakter med högskolan

UKÄ anser att Högskolan Kristianstad uppfyller de krav på öppettider m.m. som följer av förvaltningslagen.

Universitetskanslersämbetets frågor

UKÄ har ställt följande frågor till och begärt in följande information från Högskolan Kristianstad.

- Har högskolan några riktlinjer för sektionernas mottagnings- och telefontider?
- Ange sektionernas öppettider för att ta emot besök och telefonsamtal av bl.a. studenter.
- Finns det rutiner för hur lärarna ska vara tillgängliga för studenterna på en utbildning? Ämbetet vill i så fall ta del av rutinerna.

Högskolans svar

Högskolan Kristianstad har besvarat UKÄ:s frågor. Dessutom redogjorde vid tillsynsbesöket företrädare för respektive sektion för tillgängligheten. Högskolan har anfört bl.a. följande.

- Det finns inga högskolegemensamma riktlinjer för sektionernas mottagnings- och telefontider.
- På sektionen för lärande och miljö finns en reception/studerandeexpedition som har följande öppettider och telefontider för studenter och övriga: måndag–torsdag kl.08.30–12.00 samt 12.30–15.00, fredag kl. 08.30–12.00.
- Receptionen/ studerandeexpeditionen är tillgänglig och nåbar för personal via besök/telefon/e-post måndag–fredag kl.08–16.30.
- Inom den administrativa avdelningen finns även följande funktioner som är tillgängliga för personal, studenter och andra besökare via besök/telefon och e-post enligt följande:
  - Administration av verksamhetsförlagd utbildning måndag–fredag kl. 08.00–16.30.
  - Studie- och karriärvägledning, telefontid måndag–fredag kl. 13–14. Tidbokning på övriga tider under dagen, kl. 08.00–16.30.
  - Ekonomi- och personaladministration, måndag–fredag kl. 08.00–16.30.
  - Inom den administrativa avdelningen på sektionen finns en gemensam överenskommelse att e-post ska besvaras skyndsamt men dock inom 24 timmar och att de arbetar utifrån principen "öppen dörr" för hög tillgänglighet för högskolans studenter, personal och besökare.
- På sektionen för hälsa och samhälle finns en reception/expedition med följande öppettider: måndag kl. 08.30–09.30, 10.30–12.00, 13.00–15.00, tisdag–torsdag kl. 08.30–09.30, 10.00–12.00, 13.00–15.00 samt fredag kl. 08.30–09.30, 10.00–12.00.

Några särskilda rutiner för hur lärarna ska vara tillgängliga för studenterna på en utbildning finns det inte. I *Lokalt avtal för lärare vid Högskolan Kristianstad* (dnr 327/212-01) står det följande om närvaro på arbetsplatsen. ”Lärare ska vara tillgängliga på arbetsplatsen i den omfattning som verksamheten och arbetsuppgifterna kräver. Om verksamheten och arbetsuppgifterna så tillåter och efter godkännande av prefekt, kan lärares arbetsuppgifter till viss del förläggas till annan plats än den ordinarie arbetsplatsen.”

Universitetskanslersämbetets bedömning

Bestämmelser m.m.

Varje myndighet ska lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Hjälpen ska lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Frågor från enskilda ska besvaras så snart som möjligt. Om någon enskild av misstag vänder sig till fel myndighet, bör myndigheten hjälpa honom eller henne till rätta. Denna serviceskyldighet gäller för myndigheter enligt 4 § förvaltningslagen.

I 5 § förvaltningslagen anges att myndigheter ska ta emot besök och telefonsamtal från enskilda. Om särskilda tider för detta är bestämda ska allmänheten underrättas om dem på lämpligt sätt. Myndigheterna ska också se till att det är möjligt för enskilda att kontakta dem med hjälp av telefax och elektronisk post och att svar kan lämnas på samma sätt. En myndighet ska ha öppet under minst två timmar varje helgfri måndag–fredag för att kunna ta emot och registrera allmänna handlingar och för att kunna ta emot framställningar om att få ta del av allmänna handlingar som förvaras hos myndigheten. Detta gäller dock inte om en sådan dag samtidigt är midsommarafton, julafton eller nyårsafton.

Kravet på att myndigheter ska ha öppet under minst två timmar är ett minimikrav och bestämmelsen rör framför allt öppettiderna på klämdagar. Normalt krävs ett längre öppethållande för att tillgodose allmänhetens intresse av insyn och service. Kravet på öppethållande tar sikte på myndigheternas registratorskontor eller motsvarande. Dessa kontor bör på vardagar i princip vara tillgängliga för allmänheten i rimlig utsträckning. Detta framgår av propositionen *Myndigheternas öppethållande*, prop. 1998/99:52.

Granskningen

UKÄ har tagit del av den information som riktar sig till studenterna på högskolans webbplats. Information om hur studenten kan kontakta olika funktionärer framstår som god. Högskolan har också en reception som har öppet mellan 8.00 och 16.00. Registrators namn och kontaktuppgifter framgår också av webbplatsen. Några särskilda öppettider för registrator anges inte. På webbplatsen anges också på sektionernas sidor både telefon- och öppettider för studentexpeditionerna. Vidare finns flikar med medarbetarnas e-postadresser och telefonnummer. Det intryck som gavs vid besöket var att båda sektionerna betonade vikten av att vara tillgänglig för studenterna så långt det går.

UKÄ anser att högskolan lämnar god information om sina öppettider och kontaktuppgifter till lärare och andra anställda. Högskolan Kristianstad får därför enligt UKÄ:s mening anses uppfylla de krav som kan ställas med stöd av förvaltningslagen.

Studentrepresentation och samråd med studentrepresentanter

UKÄ ser positivt på att högskolan har dokumenterat i vilka organ det ska ingå studentrepresentanter. UKÄ förutsätter dock att högskolan vidtar åtgärder för att säkerställa att de studentrepresentanter som utsetts av studentkåren ingår i programråden. Högskolan bör vidare ta fram riktlinjer till stöd för enskilda beslutsfattare vad gäller samrådsskyldigheten med studentrepresentant i sådana fall där beslut ska fattas eller beredning ska genomföras av en enda person. Högskolan bör vidare ta ställning till om ledningsgruppen är en sådan grupp som det bör ingå studentrepresentanter i.

Universitetskanslersämbetets frågor

UKÄ har ställt följande frågor till Högskolan Kristianstad om studentrepresentation och samråd med studentrepresentanter.

- Har högskolan och studentkåren kommit överens om vilka organ som studenterna ska vara representerade i? Om en överenskommelse finns, var vänlig bifoga den. Redovisa de rutiner och eventuella riktlinjer som finns för att utse studentrepresentanter vid högskolan.
- Var vänlig redogör för de organ där studenterna inte är representerade och anledningen till detta.
- Redovisa hur högskolan går till väga för att säkerställa att information lämnas till och samråd sker med en studentrepresentant när beslut fattas eller bereds av en enda person i frågor som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation (jfr 2 kap. 7 § högskolelagen och 2 kap. 14 § högskoleförordningen).

Högskolans svar

Högskolan Kristianstad har anfört bl.a. följande. Det framgår av högskolans organisationsplan hur studentrepresentationen ska vara ordnad i respektive organ. Som huvudregel har studenterna rätt att vara representerade med tre ledamöter i ett beslutande organ om det inte finns särskild anledning att avvika från denna huvudregel. Högskolan anser att studentrepresentationen är en väsentlig kvalitetsdrivande faktor och är som sådan en omistlig del av högskolans kvalitetsutvecklingsarbete. Högskolan har bifogat bl.a. *Organisationsplan* (dnr 2013-114-447), *Beslut om kvalitetsarbetet 2014* (dnr 2014-1121-24) och *Avtal mellan Högskolan Kristianstad och Kristianstad studentkår* (dnr A2012-32-209).

När det gäller rutiner och riktlinjer för att utse studentrepresentanter följer högskolan de regler som finns i studentkårsförordningen (2009:769). Det åligger studentkåren enligt det avtal som finns mellan studentkåren och högskolan att utse studentrepresentanter till

styrelsen, nämnder och råd. Studenterna är även representerade i tillfälliga arbetsgrupper och projekt som t.ex. arbetsgruppen för utarbetande av ny vision för högskolan och arbetsgruppen för utredning av en ny forskningsfinansieringsmodell.

Rektor har beslutat att det ska finnas programråd vid samtliga program inom högskolan. I dessa programråd ingår utöver avnämningarrepresentanter och lärare även studenter. Det är kåren som äger rätten att utse studentrepresentanterna i dessa råd. Högskolans ledning, programrådesansvariga och kårens ledning har det senaste året arbetat med och diskuterat denna representation och rådets funktion.

I dagsläget är studenterna inte representerade i rektors ledningsgrupp. I denna grupp sitter förvaltningschefen, prorektor, vicerektorerna, sektionscheferna, ekonomi- och planeringschefen samt kommunikationschefen. Studenterna har uttryckt önskemål om att få vara representerade i denna grupp. Detta önskemål har ledningen hittills inte hört av. Studenterna finns däremot representerade i ledningsrådet som består av samma ledamöter som rektors ledningsråd samt nämnsordförandena för högskolans två utbildningsnämnder och forskningsnämnden samt rådet för läraranställning och chefen för Uppdrag AB.

I det fall ett ärende bereds således att det faller under 2 kap. 14 § högskoleförordningen brukar studentkårens ordförande kontaktas. Det finns generellt väldigt få ärenden av denna typ vid högskolan.

Det är i sammanhanget viktigt att nämna att studenterna är representerade vid rektors veckoliga beslutsmöte. Genom att vara närvarande här får studenterna en mycket bra insyn i alla ärenden som rektor får på sitt bord. Likaså är det viktigt att nämna att rektor, prorektor och förvaltningschefen träffar studentkårens ordförande och vice ordförande vid en s.k. rektorslunch en gång i månaden. Här samverkas kring frågor och en ömsesidig information lämnas.

Synpunkter från studentkåren

Vid besöket anförde Kristianstad Studentkår bl.a. följande. Kåren utser studentrepresentanter, men programråden utser egna representanter och kallar inte de studenter som kåren har utsett. Kåren och högskolan har dialogmöten en gång per termin och där har de gemensamt kommit fram till rutiner för hur det ska gå till. Kåren vill gärna ingå i ledningsgruppen.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Bestämmelser m.m.

Studenterna ska ha rätt att utöva inflytande över utbildningen vid högskolorna. Högskolorna ska verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Detta framgår av 1 kap. 4 a § högskolelagen.

Studenterna har rätt att vara representerade när beslut fattas eller beredning sker som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation. När högskolan beslutar om sin organisation ska detta beaktas. Detta framgår av 2 kap. 5 och 7 §§ högskolelagen.

Om beslut ska fattas eller beredning ska genomföras av en enda person, ska information lämnas till och samråd ske med en studentrepresentant i god tid före beslutet eller slutförandet av beredningen. Om beslut ska fattas av en grupp av personer enligt 2 kap. 6 § andra stycket högskolelagen, dvs. där kravet på majoriteten av personerna i gruppen är vetenskaplig eller konstnärlig kompetens, har studenterna rätt att vara representerade med minst tre ledamöter. Antalet studentrepresentanter i en sådan grupp får dock vara mindre om det finns särskilda skäl med hänsyn till det totala antalet ledamöter i gruppen. I övrigt beslutar en högskola själv om sådan rätt till representation för studenter som avses i 2 kap. 7 § högskolelagen. Detta framgår av 2 kap 14 § högskoleförordningen.

Av 7 § studentkårsförordningen (2009:769) framgår att en studentkår vid en högskola får utse och entlediga representanter för studenterna när de enligt 2 kap. 7 § högskolelagen har rätt att vara representerade.

Förarbetsuttalanden

I propositionen *Studentinflytande och kvalitetsutveckling i högskolan* (prop. 1999/2000:28, s. 28–29) anför regeringen att även frågor om t.ex. budget, resurser och administration är av stor betydelse för utbildningen och studenternas situation. Vissa frågor kan dock ur studentsynpunkt vara mindre viktiga. Enligt uttalandet i propositionen bör högskolan och studentkåren tillsammans komma överens om vilka organ som studenterna ska vara representerade i.

Enligt regeringens proposition *En akademi i tiden – ökad frihet för universitet och högskolor* (prop. 2009/10:149, s. 39) ska rätten till representation gälla alla beslut och all beredning som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation, och inte bara vid sådant beslutsfattande som omfattas av kravet på vetenskaplig eller konstnärlig kompetens. Enligt regeringens mening kommer varje universitet och högskola att behöva fatta beslut som innebär att en tydlig intern organisation och arbetsfördelning skapas när det inte längre i lag och förordning föreskrivs hur den interna organisationen ska se ut utöver vad som gäller för styrelse och rektor. Tydligheten i beslutsstrukturen bör därför inte minska. Vidare betonar regeringen att det bör vara naturligt för ett lärosäte att inte låta rätten till deltagande i en grupp vara avhängig av vilka frågor som behandlas i gruppen vid olika tillfällen.

Granskningen

UKÄ konstaterar inledningsvis att det i organisationsplanen anges i vilka organ studenterna har rätt till representation. Det finns också ett avtal mellan studentkåren och högskolan där vissa av dessa frågor regleras. Det framgår också av redovisningen att rektor har regelbundna kontakter med studentkåren. UKÄ ser positivt på detta.

Studentkåren har vid UKÄ:s besök lyft frågan om att det förekommit att studentrepresentanter som kåren har utsett inte har kallats till sammanträden, t.ex. till programråden. Av högskolans svar framgår att högskolan och studentkåren har diskuterat

programråden. Förvaltningschefen reflekterade vid det avslutande mötet att det i vissa fall har blivit en krock där man på programmen anser att de har studenter som är väldigt duktiga, medan kåren har andra personer. I denna fråga kan UKÄ konstatera att det av 1 kap. 7 § högskoleförordningen jämförd med 7 § studentkårsförordningen framgår att det är studentkåren som utser studentrepresentanterna. UKÄ förutsätter att högskolan vidtar åtgärder för att säkerställa att det är de studentrepresentanter som utsetts av studentkåren som ingår i programråden.

Studentkåren har vidare lyft att de önskar ingå i ledningsgruppen. Som framgått av högskolans redovisning ingår kåren i ledningsrådet och rektor och kårens ledning har regelbundna träffar. Högskoleverket har i tidigare beslut uttalat sig i frågan om rätten till studentrepresentation i ledningsgrupp, se exempelvis rapporten *Tillsynsbesöket vid Karolinska institutet* (Högskoleverkets rapportserie 2006:37 R) och i beslut 2004-12-16 *Angående studentrepresentation i ledningsgrupper vid institutioner inom Luleå tekniska universitet* (reg.nr 31-2708-04). UKÄ kan i denna fråga konstatera att bestämmelsen i 2 kap. 7 § högskolelagen ger studenterna en omfattande rätt att vara representerade i högskolans olika organ. I bedömningen om studenterna har rätt att ingå i en grupp bör, som framgår av förarbetsuttalandena, ingå att även frågor om t.ex. budget, resurser och administration är av stor betydelse för utbildningen och studenternas situation. Bedömningen är beroende av vilka frågor som behandlas i ledningsgruppen. Högskolan Kristianstad bör mot denna bakgrund ta ställning till om studenterna bör ingå i ledningsgruppen.

Vad gäller frågan om samrådsskyldigheten med en studentrepresentant gäller den i sådana fall där beslut ska fattas eller beredning ska genomföras av en enda person. Syftet med dessa föreskrifter är att garantera studenternas inflytande när ärenden som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation inte hanteras i någon grupp, utan bereds och beslutas av en ensam befattningshavare. Det är rektorns ansvar att högskolan har rutiner för hur samrådet med studentrepresentanterna ska gå till i sådana fall. Högskolan har i sitt svar anfört att den i fall som dessa kontaktar studentkårens ordförande. Högskoleverket uttalade i sin verksamhet att det fanns anledning för ett universitet eller en högskola att fastställa riktlinjer för hur frågan om samråd bör hanteras inom lärosätet samt att sådana riktlinjer bör tas fram i samverkan med studentkåren (se Högskoleverkets beslut 2003-06-18, reg.nr 31-976-02). UKÄ instämmer i denna bedömning och anser att Högskolan Kristianstad bör ta fram sådana riktlinjer till stöd för enskilda beslutsfattare vid lärosätet.

Kursvärderingar

UKÄ ser positivt på högskolans arbete med kursvärderingar, bl.a. fanns det sammanställningar av kursvärderingarna för samtliga granskade kurser. Högskolan behöver dock vidta åtgärder för att information om senast gjorda kursvärdering och eventuella åtgärder med anledning av den ska ges till studenterna i samband med kursstart, i enlighet med högskolans riktlinjer.

Universitetskanslersämbetets fråga

UKÄ har frågat Högskolan Kristianstad vilka åtgärder högskolan vidtar för att säkerställa att bestämmelsen om kursvärdering följs i högskolans verksamhet (jfr 1 kap. 14 § högskoleförordningen).

Högskolans svar

Högskolan har svarat bl.a. följande. Högskolan Kristianstad använder sedan 2008 kursutvärderingssystemet EvaSys, vilket även används av ett flertal andra lärosäten. Under 2010 genomfördes en stor utvärdering där också jämförelser gjordes med andra lärosäten som använder EvaSys. En centraliserad modell, som tillämpas av flertalet andra lärosäten, visade sig ha stora fördelar jämfört med den decentraliserade form som tillämpades vid högskolan. Det främsta argumentet för en centraliserad form var att detta skulle innebära att alla kurser utvärderades, oavsett om kursansvarig lärare var aktiv eller inte. Utvärderingen visade nämligen att det var långt ifrån alla kurser som utvärderades. År 2011 beslutades att en centraliserad kursutvärderingsmodell skulle införas och alla kurstillfällen utvärderas enligt en högskolegemensam process. Denna är till stora delar automatiserad vilket också innebär att administrationen för kursansvariga är ytterst begränsad. Den gemensamma utvärderingsenkäten kunde kompletteras med kursspecifika frågor om kursansvarig så önskar.

I samband med programdialogerna 2013 framfördes ett stort missnöje med kursutvärderingssystemet. Det visade sig att lärarna uppfattar det gemensamma frågeformuläret som alltför omfattande, och det framfördes synpunkter såsom att studenterna helt enkelt tröttnar på att efter varje kurstillfälle svara på frågor som är av mer högskoleövergripande karaktär, t.ex. kring bibliotek och annan service. Återigen vidtog ett utvecklingsarbete i syfte att minska antalet gemensamma frågor radikalt. I nära dialog med programområdesansvariga utvecklades därför ett nytt frågeformulär, innehållande 10 frågor. Avsikten är att inom varje programområde ska man sedan kunna lägga till programgemensamma frågor. Därutöver finns det naturligtvis alltid möjlighet för kursansvarig att lägga till mer kursspecifika frågor. Det nya systemet testades under våren 2014 inom två programområden. Efter ytterligare en remissomgång infördes detta nedbantade frågeformulär för hela högskolan hösten 2014. De erfarenheter som nu görs kommer att följas upp och utvärderas.

Något bör sägas om svarsfrekvensen. Hittills har det funnits möjlighet att genomföra kursutvärderingarna både i digital form och i analog form. Det kan konstateras att den

analog formen ger högre svarsfrekvens. Dock finns det nackdelar med denna form, bestående i att en del studenter upplever risk för bristande anonymitet. Frågan har diskuterats i Kvalitetsrådet, men även i andra sammanhang. Angående återkoppling till studenterna framgår dessa av riktlinjerna.

Högskolan har bifogat *Riktlinjer för kursvärdering vid Högskolan Kristianstad* och aktuellt frågeformulär.

Synpunkter från studentkåren

Vid besöket anförde Kristianstad Studentkår bl.a. att återkopplingen av resultaten från kursvärderingarna till studenterna inte fungerar.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Bestämmelser m.m.

Enligt 1 kap. 14 § högskoleförordningen ska högskolan ge de studenter som deltar i eller har avslutat en kurs en möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på kursen genom en kursvärdering som anordnas av högskolan. Högskolan ska sammanställa kursvärderingarna samt informera om resultaten och eventuella beslut om åtgärder som föranleds av kursvärderingarna. Resultaten ska hållas tillgängliga för studenterna.

Regeringen anger följande om kursvärderingar i propositionen *Studentinflytande och kvalitetsutveckling i högskolan* (prop. 1999/2000:28 s. 31). Regeringen anser att kursvärderingar är en utgångspunkt för studenters och lärares delaktighet i och inflytande på kvalitetsarbetet. De bör vara obligatoriska inom högskolan. Utvärdering på kursnivå är ett nödvändigt inslag i uppbyggnaden av ett systematiskt kvalitetsarbete. Kursvärderingar kan genomföras på olika sätt. Studenterna ska alltid ges tillfälle att framföra sina erfarenheter och synpunkter. Studenternas ansvar att medverka i kursvärderingen måste förenas med en rättighet att få information om resultaten och att få delta i diskussionen om förbättringar. Alla studenter ska ha rätt att dra fördelar av kursvärderingen för sina studier och sin utveckling. Det är viktigt att erfarenheter från kursvärderingarna verkligen tas till vara och vid behov leder till förändringar. Genom möjligheten att ta del av sammanställningarna blir kursvärderingarna ett mer effektivt instrument. Om studenterna ser att kursvärderingarna kommer till användning kommer engagemanget för att delta i dem öka, vilket ytterligare stärker deras funktion.

Granskningen

UKÄ gjorde vid besöket stickprov på sammanställningar av kursvärderingar från 20 kurser vid de två sektionerna. UKÄ fick sammanställningar av samtliga kursvärderingar.

Vid besöket efterfrågades hur högskolan arbetar med att informera studenterna om resultaten av kursvärderingarna. Vid besöken på sektionerna informerades UKÄ om att

det är de kursansvariga som är ansvariga för att detta görs. Dessutom rapporterar kursansvarig till programrådet, där det ingår studentrepresentanter.

UKÄ kan konstatera att sammanställningar av kursvärderingar har gjorts i samtliga fall på sektionerna, vilket är positivt. Vid besöket framförde studentkåren att återkopplingen av resultaten inte alltid fungerar. Högskolan har i sina riktlinjer angett att information om senast gjord kursvärdering och eventuella åtgärder ska ges till studenterna i samband med kursstart. UKÄ ser positivt på att högskolan har en sådan riktlinje. Vad studentkåren har anfört tyder dock på att åtgärder behöver vidtas för att riktlinjerna ska följas. UKÄ utgår från att Högskolan Kristianstad vidtar sådana åtgärder.

Genomförande

UKÄ skickade den 1 oktober 2014 en remiss ställd till rektor med frågor. Förutom de frågor som ställs vid alla tillsynsbesök under året ställde ämbetet också särskilda frågor till Högskolan Kristianstad om tillgänglighet för studenter, studentrepresentation och samråd med studentrepresentanter samt kursvärderingar. Även Kristianstad studentkår gavs möjlighet att lämna synpunkter bl.a. på hur högskolan hanterar de områden där ämbetet ställt frågor.

Högskolan kom den 30 oktober 2014 in med svar på ämbetets frågor. Inför besöket begärde sedan UKÄ in vissa kompletterande upplysningar från högskolan. Tillsynsbesöket genomfördes den 18 november i Kristianstad. Från UKÄ:s sida deltog verksjuristen Marie Stern Wärn, projektledare, samt verksjuristerna Pontus Kyrk och Ann-Kristin Vesterlund. Dessutom deltog utredare Ulrika Thafvelin. Från högskolan deltog förvaltningschefen Thomas Aachen, juristen Cecilia Lenke, högskolesekreteraren Birgitta Munkhagen, systemansvarige Jenny Folkesson och administrativa cheferna Ingela Jeppson och Magnus Therén. Senare under dagen deltog också sektionerna hälsa och samhälle samt lärande och miljö. Vid besöket fördes samtal och ämbetets medarbetare fick del av kompletterande upplysningar i anslutning till frågorna. Dessutom tog ämbetets medarbetare stickprov inom de områden som skulle granskas. Stickproven har beskrivits närmare i anslutning till respektive avsnitt.

Studentkåren utnyttjade inte möjligheten att lämna synpunkter till ämbetet, men i samband med besöket träffade UKÄ representanter för studentkåren.

Resultatet av ämbetets granskning har sammanställts i denna rapport. UKÄ har remitterat ett utkast av rapporten till högskolan i syfte att korrigera faktafel eller rätta till eventuella missförstånd från ämbetets sida.

Universitetskanslern har därefter fastställt rapporten.

Universitetskanslersämbetet är en myndighet inom högskoleområdet.
Ämbetet utvärderar kvalitet i högre utbildning, har tillsyn över universitet
och högskolor, granskar effektivitet och ansvarar för statistik och uppföljning.

www.uka.se

